

dr hab. prof. UŁ Dorota Kaczmarek
Instytut Filologii Germańskiej UŁ
Zakład Językoznawstwa Niemieckiego i Translatoryki
ul. Pomorska 171/ 173, 90-2236 Łódź
e-mail: dorota.kaczmarek@uni.lodz.pl

Łódź, dnia 06.02.2026

Recenzja rozprawy doktorskiej mgr KATARZYNY PENAR
pt. *Niemiecko- i polskojęzyczna prasa lokalna w aspekcie językowo-kulturowym*
– *genologiczne studium kontrastywne*
(niem. Deutsch- und polnischsprachige Lokalpresse aus sprachlicher und kultureller
Perspektive – eine textsortenorientierte und kontrastive Studie)

napisanej pod kierunkiem naukowym **prof. dr hab. Zofii Bilut-Homplewicz**

1. Struktura pracy

Przedłożona do recenzji rozprawa doktorska liczy 380 stron, składają się na nią:

- przedmowa i wstęp (str. 5–10) ze sformułowanymi celem głównym i szczegółowymi (str. 6–7), krótkim opisem metodologii rozprawy (str. 7–8) oraz struktury pracy z uwzględnieniem punktów ciężkości poszczególnych rozdziałów (str. 8–10);
- dwa rozdziały zawierające zagadnienia teoretyczne; rozdz. pierwszy dotyczy stanu badań nad kategorią gatunku/ rodzajów tekstów [niem. *Textsorte*] w badaniach polonistycznych i germanistycznych (str. 11–50); rozdz. drugi jest poświęcony opisowi wybranych gatunków prasowych w ujęciu kontrastywnym (str. 51–111);
- rozdział trzeci, empiryczny (str. 112–298); Autorka nie wydziela części teoretycznej i empirycznej, choć pisze o dwóch częściach rozprawy (str. 8, 316, 324);
- wnioski wynikające z przeprowadzonych badań i perspektywy badawcze (str. 299–314);
- streszczenie pracy w języku polskim (str. 315–322) i w języku angielskim (323–330);
- spis ilustracji (str. 331–361) oraz bibliografia (str. 362–380).

2. Kwestie szczegółowe

W części wstępnej Doktorantka określa cele główne i wyróżnia na tej podstawie cele szczegółowe rozprawy związane z badaniem genologicznym o nachyleniu kontrastywnym, dotyczącym tekstów prasowych w lokalnej prasie niemieckiej i polskiej (str. 6) na przykładzie tekstów informacyjnych *wzmianka/ Pressenotiz, wiadomość prasowa/ Pressenachricht* oraz

publicystycznych *esej/ Essay* i *reportaż problemowy/ Problemreportage*. Analiza o charakterze egzemplarycznym (str. 10) ma wykazać różnice i podobieństwa w badanych aspektach, nie zakłada natomiast ujęcia kompleksowego.

Pani mgr Penar słusznie wskazuje na specyficzność prasy lokalnej i osadzenie kulturowe tekstów. We wstępie Autorka pisze o przedmiocie badania (str. 5–6), choć trudno mi się z Nią zgodzić, że „nadrzędny przedmiot badania [...] koncentruje się na szczegółowej kontrastywnej analizie gatunków prasowych [...]” (str. 5). Przedmiotem badania są rodzaje tekstów w prasie lokalnej, drukowanej, co należałoby dodać, bo własność ta ma znaczenie chociażby w kwestii analizy formatu (por. str. 8). Autorami wybranych przez Doktorantkę tekstów prasowych są seniorzy i seniorki, członkowie i członkinie małych społeczności lokalnych, osoby – podaje za Autorką – bez profesjonalnego, zawodowego przygotowania dziennikarskiego (str. 5; informacja o weryfikacji tej kwestii w redakcjach prasowych na str. 116). Tematyka tekstów obejmuje sprawy istotne dla lokalnych społeczności, pielęgnujące tradycje związane z ich codziennym życiem (por. str. 6, 8, rozdz. 1.5 etc.).

Pani mgr Katarzyna Penar pisząc o osadzeniu metodologicznym rozprawy wskazuje na konieczność zastosowania tzw. konglomeratu metod (str. 7), czyli powiązania, a następnie wyznaczenia podobieństw i różnic pomiędzy polonistycznymi i germanistycznymi paradygmatami badawczymi. Perspektywa kontrastywna w badaniu wymaga ponadto określenia *tertium comparationis* (str. 7, rozwinięcie tej kwestii w rozdz. 1.5, str. 49 i n.). Ten krok metodologiczny jest uzasadniony w kontekście specyfiki bilingwalnego korpusu badawczego, choć nie zostaje wyraźniej uwypuklony przez Autorkę w rozdziale 3 otwierającym część analityczną.

Rozdział pierwszy rozprawy poświęcony jest rozważaniom genologicznym w ujęciu kontrastywnym (w nawiązaniu do zapowiadanej metodologii badawczej) i w zakresie badań literaturoznawczych i językoznawczych. Pani mgr Katarzyna Penar wskazuje w podrozdz. 1.1 na złożoność, wielopłaszczyznowość oraz nieostrość definicyjną jednostki i kategorii badawczej, jaką jest *tekst*, choć powołuje się tu na nieco starsze opracowania germanistyczne, które nie uwzględniają np. hybrydowości i multimodalności jako cech rozszerzających rozumienie i funkcjonowanie tekstów w komunikacji (por. str. 14). Doktorantka umiejscawia *tekst* na styku sytemu językowego, komunikacji i kultury (str. 14, 24), a więc łączy płaszczyznę strukturalną, językową, funkcjonalną i kulturową, co Jej zdaniem pozwala uchwycić ewolucyjność tekstu. **Jak Doktorantka rozumie tą współzależność wpływającą na procesy transformacyjne tekstów?**

Dalszy wywód (podrozdz. 1.2) koncentruje się na wskazaniu i scharakteryzowaniu najważniejszych – zdaniem Autorki – tendencji w germanistycznych badaniach nad tekstem i rodzajami tekstów, kierunków rozwoju lingwistyki tekstu i lingwistyki rodzajów tekstów od klasycznego już ujęcia systemowego przez pragmatyczne ku kognitywnemu (str. 16–17). Autorka wskazuje przy tym na aspekty istotne w kontekście jej badania, takie jak kulturowość (str. 24) czy modyfikacje w obrębie rodzajów tekstów prowadzące do nowych bądź

nieoczywistych rozwiązań (str. 23). Pisze też o znaczeniu „indywidualności” tekstów (str. 23, 226). **Co znaczy i w jaki sposób manifestuje się owa indywidualność tekstów? Proszę o doprecyzowanie.**

Rozważania teoretyczne poświęcone są w dalszej kolejności zawilosciom terminologicznym (w ujęciu kontrastywnym, str. 32, 24 i n., 35 i n.), charakterystyce głównych tendencji w badaniach polonistycznych w zakresie genologii (str. 28 i n.) i genologii lingwistycznej (str. 31 i n.) (podrozdz. 1.3). Pani mgr Penar prowadzi wywód niejako dwutorowo akcentując z jednej strony językoznawcze oraz literaturoznawcze paradygmaty badawcze w badaniach polonistycznych i wynikające z nich punkty odniesienia do swoich badań nad tekstami prasy lokalnej (relacja nadawca – odbiorca, intencjonalność nadawcy, funkcje tekstu, działania językowe, str. 26, 34). Z drugiej strony pokazuje punkty przecięcia się genologii lingwistycznej z kognitywistyką i pragmalingwistyką (str. 27, 32 i n.), z czego wynika chociażby konieczność uwzględnienia w analizie tekstów czynników poza-/ zewnątrztekstowych. Mam tu wątpliwość co do zasadności użytego przez Autorkę wyrażenia językowego „parasitieren”/ pasożytować (str. 32, 93, 99) w odniesieniu do wzajemnych korzyści wynikających z badań interdyscyplinarnych.

W nawiązaniu do treści stanowiących osnowę wywodu w tym podrozdz. Doktorantka w osobnym (1.4) traktuje teorię Stefanii Skwarczyńskiej jako ważną dla swojej dysertacji (pytanie, czy wymaga oddzielnego podrozdziału). Uzasadnia to analogiami pomiędzy rozważaniami łódzkiej badaczki dotyczącymi gatunków literackich a hybrydyzacją gatunków w dzisiejszym rozumieniu (str. 38), uchwyceniem dynamicznej struktury tekstu (str. 43) czy wreszcie potrzebą przybliżenia niemieckojęzycznemu czytelnikowi teorii polskiej naukowczyni (ten aspekt nie wydaje się być pierwszoplanowy).

Rozdział pierwszy zamykają uwagi dotyczące intra- i interlingwalnych badań kontrastywnych, z których najistotniejsze są te odnoszące się do tekstologii kontrastywnej i związanych z nią pól badawczych. Na ich podstawie Autorka doprecyzowuje *tertium comparationis* (por. st. 7), którym jest tu rodzaj tekstu badany na płaszczyźnie strukturalnej, funkcjonalnej, pragmatycznej i kulturowej (str. 49 i n.). **W jakim znaczeniu globalizacja otwiera pola eksploracji dla badań kontrastywnych (str. 45)? Czy Doktorantka mogłaby wyjaśnić tę kwestię?**

W rozdziale drugim (zwracam na usterkę językową w tytule) Autorka dokonuje charakterystyki wybranych tekstów prasowych w oparciu o badania polonistyczne i germanistyczne oraz w odniesieniu do ustaleń teoretycznych z zakresu językoznawstwa, medioznawstwa i dziennikarstwa, co pozwala nadać wywodowi charakter interdyscyplinarny. Rozważania otwiera krótki nieco podrozdział poświęcony prototypowi tekstu prasowego i jego cechom w ujęciu lingwistycznym i prasoznawczym (str. 52 i n.). W ich zestawieniu pojawia się niejasność dotycząca użycia synonimicznie, jak to odczytuję, Autorka tego nie rozgranicza, określa *Pressemitteilung* (str. 51), *Pressemeldung* (str. 52), *Presstextsorte* (str. 52), *Presstext* (str. 53, 53), *Presseveröffentlichung* (str. 54), także w l. mnogiej, czy wreszcie *Bericht* (str. 53).

Nie stoją za nimi ani te same formy czy formaty prasowe ani nie są to realizacje tych samych wzorców gatunkowych (zob. np. str. 64).

Doktorantka zajmuje się następnie systemem i gatunkami dziennikarskimi, w tym dwoma podsystemami: informacją (faktografią) oraz publicystyką (analizująco-opiniującą) (str. 54 i n.). Próbuje umiejscowić w nurcie piśmienniczym także prasę lokalną (str. 55), choć ta kwestia wymagałaby nieco szerszej dyskusji, na ile prasa lokalna wpisuje się w kulturę piśmienniczą.

W kontekście powyższych ustaleń wprowadzających Pani mgr Penar sięga po charakterystykę tekstów informacyjnych (podrozdz. 2.4) ze szczególnym uwzględnieniem *wzmianki prasowej* i *Meldung* (podrozdz. 2.4.1) oraz *wiadomości prasowej* i *Presse-nachricht* (szczególnie *harte Nachricht*) (podrozdz. 2.4.2). W obu zestawieniach chodzi o możliwie najbliższe pod względem formalnym i funkcjonalnym odpowiedniki rodzajów tekstów prasowych w obu obszarach badawczych. Autorka umiejętnie uchwyciła lingwistyczne i medioznawcze punkty ciężkości w opisie informacyjnych tekstów prasowych, które dotyczą struktury/ budowy tekstu, pozycji autora w tekście, prezentacji informacji w formie tzw. odwróconej piramidy (por. podrozdz. 2.4.1), sposobów konstruowania i łączenia informacji w lidzie i tekście głównym, modyfikacji i hybrydyzacji w obrębę gatunku czy obiektywizacji i jej komponentów (por. podrozdz. 2.4.2). Na str. 71 Pani mgr Penar pisze o „strategii formułowania tekstu informacyjnego”, w tym o „subjektive Entscheidungen”/ subiektywnych decyzjach autora wiadomości prasowej zmierzających do wzbudzenia zainteresowania czytelnika. **Czy Doktorantka dostrzega tu sprzeczność w kontekście postulowanego obiektywizmu w przekazie informacji z zachowaniem paktu faktograficznego?**

Teksty publicystyczne i ich własności stanowią punkt ciężkości w dalszych rozważaniach genologicznych (podrozdz. 2.5). Specyfika bilingwalnego korpusu determinuje wybór *eseju/ Essay* (podrozdz. 2.5.1) oraz *reportażu/ Reportage* (podrozdz. 2.5.2 z rysem historycznym dotyczącym rozwoju gatunku, str. 92–97) jako interkulturowych odpowiedników. Oba gatunki, o czym Doktorantka pisze w wielu miejscach rozprawy (np. str. 75 i n., 80, 93, 97), będące przedmiotem badań zarówno literaturoznawczych, językoznawczych, jak i medioznawczych, są niedookreślone, niejednoznacznie zdefiniowane i w sposób niewystarczający opisane pod kątem cech gatunkowych, choć wykazują cechy hybrydowości (por. str. 77, 79 i n., 82, 85, 91, 97). Trudności w przypadku eseju dotyczą płaszczyzny strukturalnej, językowej, funkcjonalnej (por. str. 81 i n., 84, 87, 88 i n.) oraz kwestii roli i pozycji nadawcy tekstu (str. 83, 89) czy tematyki (str. 84). W odniesieniu do reportażu są to płaszczyzna makrostrukturalna tekstu (str. 106 i n.), perspektywa autora tekstu (str. 105 i n.) oraz struktura/ budowa tekstu (str. 109 i n.). Na podstawie wyszczególnionych własności obu rodzajów tekstów publicystycznych Pani mgr Penar wskazuje punkty zaczepienia, które będą istotne w części analitycznej (str. 55, 60, 61, 65 i n., 72, 91, 106). Zarówno *esej*, jak i *reportaż* Doktorantka słusznie przedstawia zatem w kontekście definicyjnej wielopłaszczyznowości i kompleksowości strukturalno-językowo-funkcjonalnej, które w istotny sposób mogą utrudniać ich empiryczne zbadanie (str. 110 i n.). Autorka podejmuje się więc

dookreślenia obu rodzajów tekstów: *esej* utożsamia z pewną próbą poznania i zrozumienia wycinka rzeczywistości/ „Versuch, einen Teil der Realität zu kennen und zu verstehen” (str. 93), natomiast *reportaż* przyporządkowuje do tekstów publicystycznych opierających się na faktach i autentyczności (str. 98 i n.). **Czy po przeprowadzonej analizie Doktorantka rozszerzyłaby bądź doprecyzowałaby oba ujęcia, także w odniesieniu do stwierdzenia o „eigenständige Textsorten”/ samodzielnych rodzajach tekstów (str. 110)?**

W empirycznym, najbardziej rozbudowanym rozdziale trzecim Pani mgr Penar odnosi się najpierw do celów analizy: wykazanie podobieństw i różnic w badanych tekstach, identyfikacja i charakterystyka odmienności i modyfikacji w ich obrębie (str. 112) oraz do przyjętej metody: egzemplaryczna analiza kontrastyczna oparta na powiązaniu różnych metod. Następnie przedstawia sposób i kryteria konstruowania bilingwalnego korpusu, uzasadnia decyzję o wyborze prasy lokalnej na przedmiot badania (miesięcznik „Obiektyw Jasielski” oraz kwartalnik „Füllhorn”, przypis nr 65 dotyczący zastosowanych skrótów tytułów prasy lokalnej odpowiednio *OJ* i *F*, powinien pojawić się na początku rozprawy) oraz dokonuje ich porównawczej charakterystyki (str. 113–118). Nie odnajduję jednak ani we wstępie ani w tym miejscu informacji uzasadniających wybór obu regionów prasy lokalnej.

Wychodząc od pytania o cechy informacyjnego rodzaju tekstu (str. 118) Doktorantka analizuje w pierwszej kolejności wybrane *wzmianki i Meldung* pod kątem: topografii tekstu, budowy i kompozycji tekstu oraz korelacji między nagłówkiem i tekstem głównym, uwypuklając pojawiające się w tym zakresie modyfikacje, rozszerzenia bądź – zdaniem Autorki – niespójności (nie dostrzegam takowej w zastosowaniu w tytule *wzmianki* słowa *Umbau/ przebudowa* zamiast *Wiederaufbau/ odbudowa*, str. 128 i n.). Interesują Ją następnie rozwinięcie tematu zgodnie z odwróconą piramidą, relacja tekstu i obrazu jako komponentów w tekstach wariantywnych, własności językowe i stylistyczne przekazu informacji o zasięgu lokalnym. Zwracam uwagę, że odniesienia do badań mediolingwistycznych omawiających tekst i obraz pojawiają się dopiero na str. 190, choć jest już o nich mowa znacznie wcześniej. W dalszej części (podrozdz. 3.2) Autorka koncentruje się na aspektach kulturowych i interkulturowych (str. 165), które w oparciu o literaturę przedmiotu rozumie dwojako: z jednej strony rodzaj tekstu jako wytwór i element kultury, z drugiej – nośnik treści odnoszących się szczególnie do tradycji i kultury lokalnej (str. 162, 165, 167 i n.).

W przypadku *wiadomości prasowych i harte Nachrichten* analizowane komponenty dotyczą – w podobnym układzie, jak w podrozdz. 3.2, choć uwarunkowane specyfiką badanych rodzajów tekstów – budowy i kompozycji tekstu, warstwy tematycznej, realizacji treści zgodnie z odwróconą piramidą, formatu i funkcji lidu (np. „lid dramatyczny”, str. 67, 188). **Co Doktorantka ma na myśli w sformułowaniu „attraktive Information”/ atrakcyjna informacja (np. str. 179, 183, 201, 206 i n., 235)? Czy jest to kategoria opisu rodzaju tekstu informacyjnego?** W dalszych krokach analitycznych badane są funkcja tekstu i obrazu oraz pojawiające się dysproporcje między warstwą wizualną a tekstową. Doktorantkę interesują

ponadto komponenty tekstu, które są/ mogą być nośnikami obiektywizmu, nie zawsze wynikają jednak z przeprowadzonej analizy (por. str. 194–197). W porównawczym oglądzie Autorka wskazuje na modyfikacje i rozszerzenia wzorca, na które wpływa również osadzenie tekstów w wydarzeniach lokalnych (por. str. 200). Koloryt lokalny w podrozdz. 3.4 jest w mojej ocenie za mało uwypuklony w por. do podrozdz. 3.2.

Dwa kolejne podrozdz. części empirycznej dotyczą *eseju/ Essay* (3.5) oraz *reportażu problemowego/ Problem-Reportage* jako jednego z typów reportażu (3.6). W przypadku *eseju* analiza egzemplaryczna (str. 225) obejmuje strukturę i kompozycję tekstu, warstwę językowo-stylistyczną, pozycję autora w tekście i rolę autora realnego, choć szczególnie chodzi o nieoczekiwane modyfikacje i hybrydowość w obrębie gatunku (str. 225 i n.). Autorka identyfikuje w materiale badawczym cechy sprawozdania prasowego, felietonu, reportażu portretującego czy wiadomości prasowej (str. 239, 244 i n., 256 i n.) oraz współwystępowanie w warstwie treściowej komponentów wskazujących na subiektywizację faktografii (str. 240 i n.). Doktorantka jest świadoma trudności w opisie cech eseju wynikających z jego hybrydowości, a tym samym nieostrych granic gatunkowych (str. 270–272).

W badaniu egzemplarycznym *reportażu problemowego/ Problem-Reportage* (str. 273) Autorka wychodzi od pytań związanych z reprezentatywnością wybranych tekstów jako reportażu funkcjonującego na pograniczu publicystyki i literatury, proporcją pomiędzy faktografią a obrazowością przekazu czy rolą autora; w odniesieniu do korpusu niemieckojęzycznego – współzależnością między informacją a emocjonalizacją (str. 273). Doktorantka analizuje więc wybrane teksty pod kątem struktury, języka i stylu (pisze o łączeniu stylu literackiego z publicystycznym, str. 276 i n., 280 i n., 288), tematyki i treści odnoszących się do problemów o znaczeniu lokalnym (str. 276, 283), relacji między faktografią a pozycją autora tekstu (str. 284 i n., 294 i n.) czy włączania do komponentu informacyjnego elementów naładowanych emocjonalnie (str. 273, 286 i n., 288 i n.). Wiązania/ mieszanie cech reportażu problemowego z elementami tekstu reklamowego bądź eseju (str. 289 i n., 294 i n.) są wyznacznikami jego hybrydowości.

W podsumowaniu do tej części rozważań powinny dobitniej wybrzmieć wnioski z przeprowadzonej analizy.

W części zamykającej rozprawę (rozdz. bez numeracji) Pani mgr Penar podsumowuje treść poszczególnych rozdziałów, odnosi się do sformułowanych wstępnie celów badawczych a następnie zestawia w przekonujący sposób wyniki przeprowadzonych analiz egzemplarycznych wybranych tekstów z prasy lokalnej (str. 302–312). W konkluzjach należałoby jednak wyraźniej uwypuklić kwestię nieprofesjonalnych autorów (seniorek i seniorów) i ich obecność w tekstach (str. 312 i n.). Wnioski zamykają perspektywy badawcze, choć dość skromne.

Podsumowując chciałabym zwrócić uwagę na kilka kwestii, które Doktorantka mogłaby rozważyć, jeśli zdecyduje się przygotować rozprawę do publikacji:

A. W części teoretycznej Autorka wykazuje się dobrą znajomością literatury przedmiotu z obu obszarów badawczych, miejscami brakuje jednak bardziej odważnego wywodu syntetyzującego rozważania. Sugeruję włączenie najnowszej literatury przedmiotu z zakresu badań nad tekstami medialnymi.

B. Część empiryczna – mimo konsekwentnej egzemplaryczności – obejmuje wiele kategorii i dotyczy różnych płaszczyzn oraz komponentów opisu badanych rodzajów tekstów. Dla przejrzystości wywodu i uporządkowania poszczególnych kroków analitycznych, oczywiście w odniesieniu do ustaleń teoretycznych, konieczne byłoby wyróżnienie modelu analizy oraz jego schematyczne przedstawienie.

C. Rozdział trzeci jest rozbudowany (podrozdziały mają różną objętość stronicową od 3 (3.4) do 49 stron (3.3)), przez co całość jest zawiła koncepcyjnie, w konsekwencji „gubi” miejscami spójność i jasność wywodu. Rozdziały powinny być podzielone nie tylko względem przedmiotu badania (wybranego gatunku prasowego w prasie polskiej i niemieckiej), ale także pod kątem badanych kategorii i płaszczyzn. Ponadto ilustracje/ skany tekstów powinny znajdować się bezpośrednio w rozdziale, w miejscu, w którym mają obrazować omawiane zagadnienie. Nie zawsze bezproblemacyjne jest odnalezienie właściwego przykładu w aneksie.

D. Doktorantka często pisze o perspektywie czytelnika bądź odbiorcy, miejscami odnosi ją jednak bezpośrednio do siebie (np. pola znaczeniowe leksemu „bezpieczeństwo” str. 199).

E. Należy uporządkować stosowanie określeń *Verfahren/ procedura, Vorgehen/ postępowanie, Strategie/ strategia i Technik/ technika*, które często są użyte zamiennie, ale nie ma wyjaśnienia, czy są synonimiczne czy wskazują na różne działania (np. por. 202, 205, 219 i n.).

F. Weryfikacji wymaga numeracja rozdziałów bądź odniesienia do stron i nr. rozdziałów, które miejscami nie są poprawne (np. odniesienie do podrozdz. 2.3.2, którego nie ma, por. str. 300; w rozdz. 2 brakuje podrozdz. o nr. 2.1).

G. W rozdziałach brakuje w wielu miejscach wcięć bądź dodatkowych odstępów przy nowych akapitach, które wskazywałyby na zmianę kierunku rozważań i pozwoliłyby uniknąć przeskoków myślowych (np. str. 13, 15, 52, 74, 82, 84, 94 etc.). Wskazane są także punktory i numerowanie, które w znaczący sposób „odciążą” tekst ciągły przeładowany treścią i ułatwiłyby formułowanie wniosków czy podsumowań rozważań.

3. Kwestie formalne i językowe

Praca napisana jest na ogół poprawnym językiem, wywód poprowadzony w stylu naukowym, stwierdza się miejscami wtręty w stylu narracyjnym (np. str. 27, 30; użycie partykuły *einfach/ po prostu*, np. str. 30, 199, 222, 270). Pojawiają się usterki językowe (np. błędy gramatyczne, str. 5, 9, 11, 21, 54, 85, 125, 148; niepoprawny styl zdania, str. 5, 12, 13, 17, 77 etc.; konstrukcja zdania, str. 22, 58, 85, 125, 148 etc.) oraz usterki edytorskie (brak znaków interpunkcyjnych, str. 12, 19, 26, 51, 61; brak cudzysłowu, str. 40, 83, 122, 200, 230 etc.). Autorka bardzo często stosuje zwroty typu: *an dieser Stelle (ist zu betonen)...*/ *w tym miejscu (należy podkreślić.)*, *darüber hinaus/*

ponadto/, es ist hervorzuheben.../ należy podkreślić..., które można z powodzeniem zastąpić innymi, w wielu miejscach także z nich zrezygnować, gdyż zaburzają styl wypowiedzi, szczególnie, jeśli są nagromadzone (np. str. 16, 18, 37, 52, 68, 98, 124, 133, 194 etc.).

Korekta usterek językowych i usterek wynikających z formatowania tekstu pozwoli Autorce na dopracowanie rozprawy do ewentualnej publikacji.

4. Ocena podsumowująca

W centrum rozważań Pani mgr Katarzyny Penar znajduje się gatunek/ rodzaj tekstu [niem. Textsorte] i procesy jego hybrydyzacji na przykładzie tekstów ukazujących się w wybranej niemieckiej i polskiej prasie lokalnej. Podjęty temat jest bardzo złożony i trudny zarówno w opisie genologicznym (por. esej, reportaż), jak i kontrastywnym ujęciu badawczym, bowiem dotyczy prasy o charakterze niszowym¹, osadzonej i uwarunkowanej odmienną ważnością i tradycją lokalną, „wymykającej się” miejscami klasycznemu kanonowi rodzajów tekstów prasowych. Zadanie badawcze utrudnia, ale i czyni naukowo interesującym, fakt autorstwa tekstów. Łącząc te wszystkie komponenty Autorka realizuje w swojej dysertacji ambitne zadanie naukowe i wypełnia tym samym lukę badawczą w obszarze kontrastywnych badań z zakresu genologii lingwistycznej i lingwistyki tekstu ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki tekstów ukazujących się w prasie lokalnej.

Tym samym stwierdzam, że zgodnie z art. 187 ust. 1 i 2 Ustawy z dn. 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jednolity: Dz.U. 2022 r. poz. 574 z późn. zm.; dalej „Ustawa PSWiN”) recenzowana rozprawa spełnia wymogi stawiane rozprawom doktorskim na tym etapie rozwoju naukowego.

W związku z tym zwracam się z wnioskiem o dopuszczenie Pani mgr Katarzyny Penar do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

---

¹ Określenie nie ma na celu umniejszać roli tego formatu prasy a wręcz przeciwnie – wskazywać na jej szczególne własności i znaczenie w aspekcie lokalnych wspólnot.